

Zadeva: **Zapisnik 63. redne seje Sinteze-KCD in NS-SVS**

Seja je potekala preko Zooma v torek, 19.3.2024 med 17. in 19. uro po naslednjem dnevnem redu:

1. Razprava o predlogu GS za referendum o volilnem sistemu (poslano je bilo gradivo kot uvod v razpravo);
2. Pokrajine (z vabilom je bilo poslano tudi gradivo);
3. Kratka informacija o 2TDK;
4. Prisotnost v medijih (TV MB);
5. Razno.

Ad 1) Razprava o referendumu o volilnem sistemu:

Po nekoliko daljšem uvodu, v katerem je Pintar opozoril, da je predlog o referendumu o volilnem sistemu hkrati z volitvami evropskih poslancev podala GS, ni pa podatkov, da bi ga podprli SD in Levica. Prav tako ni mogoče z gotovostjo trditi, kakšna bo vsebina referendumskega vprašanja, iz dosedanjih stališč SD pa lahko sklepamo, da bo SD vztrajala zgolj na uvedbi (relativnega in neobveznega, R-N) prednostnega glasu, zato se zaostrojuje vprašanje, kakšno stališče naj zavzamemo.

Sledila je živahna, poglobljena, na trenutke zagreta razprava, v kateri sta se oblikovali dve stališči:

- Prvo, da je referendum sam po sebi pomemben, saj ga moramo razumeti kot priznanje GS, da morajo o volilnem sistemu odločati državljani (na referendumu); ob tem moramo opozoriti, da (R,N) preferenčni glas ni dovolj in obžalovati, da so se stranke odločile za tako reducirani poseg v volilni sistem, ki je nedvomno potreben globlje prenove;
- Drugo, da se lahko tako oblikovan referendum, kjer bi potrdili zgolj uvedbo (R, N) prednostnega glasu spremeni v veliko manipulacijo in nateg državljanov, saj bi z njim politične stranke dobile »demokratično potrdilo«, da zadošča uvedba (R, N) prednostnega glasu, kar je daleč od resnice. Z uvedbo tako »oskubljenega prednostnega glasu« političnim strankam namreč ostanejo vse danes zakonsko omogočene možnosti manipulacije: da v nekaterih primerih dajejo prednost določenim kandidatom ne glede na to, da so več glasov volivcev dobili drugi, da »pomembnejši kandidati« kandidirajo v okrajih, kjer jim »njihovi« župani in direktorji in usmerjene investicije zagotavljajo skoraj zanesljivo izvolitev, itd. – skratka, vse tiste manipulacije, ki danes najedajo legitimnost parlamentarnih volitev. Zato je treba v času pred napovedanim referendumom ostreje opozoriti na to (očitno načrtovano) manipulacijo in napovedati, da bomo ob neustreznem formuliranemu referendumskega vprašanja proti strankam (stranki), ki so za to odgovorne, nastopili z agresivno proti – predvolilno kampanjo (tako na volitvah evropskih poslancev kot kasneje na parlamentarnih volitvah). (Za boljše razumevanje dileme dodajamo gradivo, pripravljeno kot uvod v razpravo k tej točki).

Po razpravi je bilo dogovorjeno, da pripravimo »Stališče SINTEZE-KCD in NSVS do pobude za posvetovalni referendum o volilnem sistemu«. Osnutka za to stališče do ponedeljka pripravita T. Peršak in E. M. Pintar.

Ad 2) Pokrajine

V razpravi o Pokrajinah so bile ponovno poudarjene najosnovnejše izhodiščne točke:

- Da morajo biti Pokrajine sposobne načrtovanja gospodarskega razvoja in kvalitetnejšega življenja prebivalcev, zato morajo biti dovolj velike oz. njihovo število omejeno na 6 do največ 8;
- Eno od pomembnih izhodišč za razmišljanje o Pokrajinah je sledenje logiki porečij, pri čemer je ponekod treba upoštevati tudi določene »sub-regije« v tako oblikovanih Pokrajinah (predvsem kot skupnosti občin);

- Pokrajine morajo pridobiti del pristojnosti, ki zdaj pripadajo (centralizirani) državi in drugi del iz občin, ki očitno zaradi razdrobljenosti zaostajajo v razvoju. Posebej je bilo opozorjeno, da je razdrobljenost občin največja na najmanj razvitih območjih (in obratno) in na najbolj občutljivi južni in severovzhodni meji;
- Samo tako oblikovane Pokrajine lahko uresničujejo svojo gospodarsko-razvojno in politično stabilnost in kompetentnost.

Dogovorjeno je bilo, da za Zbornik, ki bo sledil nedavnemu posvetu o pokrajinah, pripravimo dva teksta: avtorsko razmišljanje T. Peršaka o oblikah in vlogi Pokrajin (do 5 strani), ter nekakšen nadgrajen povzetek dosedanjih stališč in predlogov SINTEZE-KCD o teh vprašanjih, ki ga pripravita V. Pogorevčnik in E. M. Pintar.

Ad 3) Kratka informacija o 2TDK;

Pintar je prisotne seznanil, da je Sedmo poročilo PSCN o poteku projekta 2TDK pripravljeno in bo (verjetno) sprejeto na seji PSCN v petek, 29. 3. 2024. . Ko bo postal javen, ga bomo distribuirali in uvrstili razpravo o njem na dnevni red ene prihodnih sej.

Ad 4) Prisotnost v medijih (TV MB);

V. Pogorevčnik je prisotne seznanil, katere oddaje o volilnem sistemu, referendumu in pokrajinah na njegovo pobudo načrtujejo na TV MB (in v Večeru). Če bo to uspelo, bo to pomemben prodor v medije.

Ad 5) Razno:

Glede nerealizirane naloge (blog o korupciji) se Marc in Pintar sestaneta z zunanjim strokovnjakom.

Zapisnik pripravil E. M. Pintar